

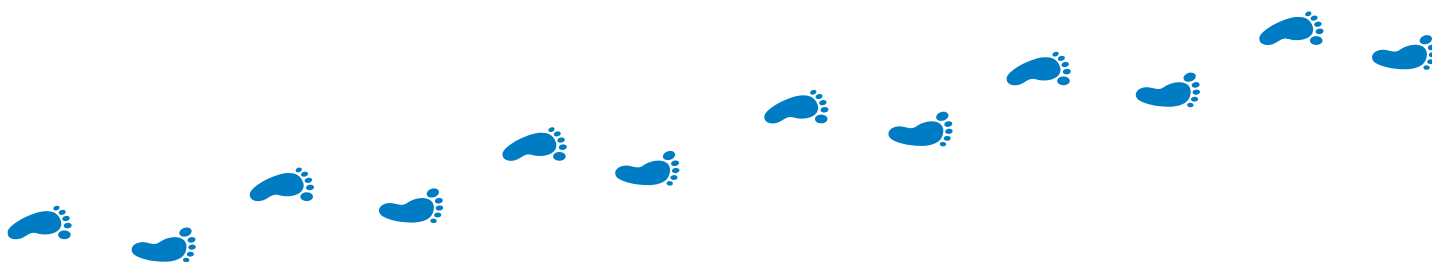
Училище за словесни МАГИИ

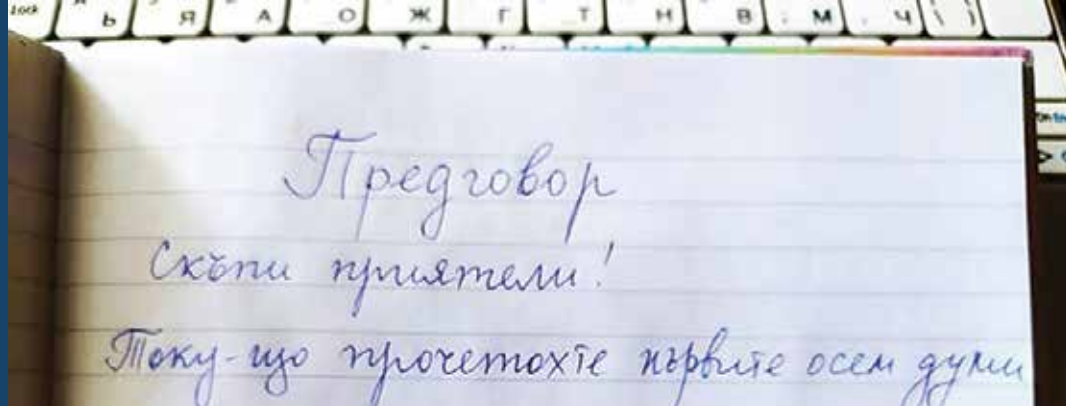
Идеи за занимания с деца
около творчеството на Валери Петров

автор: Мария Донева

Съдържание

Въведение от авторката	3
Имат думата децата или как може да ползвате това помагало	6
I част – върху цикъла стихотворения „За кучета и котки”	8
II част – върху приказката „Пук”	13
Допълнителни ресурси	21
За авторката Мария Донева и за проекта „Училище за словесни магии”	23

от предговора към учебното помагало за изучаване на някои произведения на Валери Петров, което съставих по поръка на Британския съвет в България.

Желанието ни е това помагало да бъде повод за четене и разговор между нас и децата ни и аз се обръщам към вас да ви поговоря преди началото на самия разговор, за да ви въведа в идеята.

Интересно, че последното, което пиша – предговора, е първото, което вие ще прочетете. Но това е в самата същност на четенето и общуването. Те не са линейни, а текат едновременно в много посоки във времето и пространството. Отдавна прочетени и добре забравени текстове се пресичат с думи, които чуваме за първи път; нашето „възрастно“ четене се обновява от реакциите на децата, малките надничат през нашите очила и се учат да търсят смисъл и отвъд думите, да гледат през редовете и да правят връзка между текста и собствения си опит, докато се опитват да създават текст.

Това помагало не е предназначено специално за училищна среда, затова в него няма да откриете новговора на администраторите в образованието, нито някакъв педагогически жаргон. Например тук урокът си е урок или занимание, а не „педагогическа ситуация“. Идеята ни е помагалото да бъде в услуга на учителите, но и на библиотекари или пък на родители, които имат желание да се занимават с децата си, да прекарват повече време заедно с тях и неусетно, в разговор и приятни задачи – достъпни, но не прекалено лесни – да заздравят връзката помежду си, да открият нови теми за разговор, да дадат на децата ключ към разбирането на думите – какво може да се постигне с тях – и то с помощта на добър и красив пример, каквито са предложените произведения на Валери Петров.

Задачите и дейностите се опират на цикъла стихотворения „За кучета и котки“, които аз четох (и препрочитах с нарастващо удоволствие) от изданието на изд. Български писател, 1990 г., том I – поезия; и на приказката „Пук“, която е преиздавана многократно.

„За кучета и котки“ съдържа 10 стихотворения. Не всяко от тях ще хареса на вас лично, нито пък всичките ще станат любими на всички деца, с които се занимавате. Разбира се, че можете да изберете едно, две, пет или пък всичките десет. Можете да прочетете някои стихотворения и после да се концентрирате върху това от тях, което най-много допада на децата в конкретния ден и час. Дали ще ги използвате, за да разведриете тъжно дете; или пък за да трогнете децата, за да събудите емпатията им, това зависи от нуждите на групата в момента. Това са стихове, написани майсторски от един много добър човек, а нашата роля е да срещнем децата с него чрез заниманието с текста, защото той има на какво да ги научи.

Изобщо не очакваме да изпълните всички задачи в точната последователност на помагалото (макар че тази мисъл ни кара да се усмихваме – представяте ли си децата на сцена, как се покланят след представлението; или как с гордост показват снимката на любимото си куче!). Училищната учебна програма е пренаситена с уроци и домашни и едва ли има група с толкова свободно време, че да си добави още един предмет – „Валери Петров“ с хорариум 10 – 20 – 30 часа. По тази причина повечето предложени задачи са краткосрочни или пък продължителността им може да варира според това, дали децата са вдъхновени от конкретна идея или тя просто минава като възможна тема в хода на общия разговор. Една група може да се хвърли през глава в драматизация на „Пук“, други деца пък може да се заемат по-обстойно с теми, които са привидно само косвено свързани с литературния факт, например безопасността в интернет и извън него (как да общуваме с непознати и добре ли постъпва Лили, като си говори с всякакви хора, риби, черупчести и членестоноги?). Програмата е гъвкава, за да можете през лупата на приказката или стихотворението да насочите погледа на детето към това, от което то има нужда в дадения момент.

И тук ще кажа нещо, което може би не е редно да казвам. Учители, родители, библиотекари, ръководители на литературни клубове и школи.

Помагалото за Валери Петров е написано по повод и по примера на едно британско помагало за Дикенс. Тези помагала дават възможност да се обърне внимание на всяко конкретно дете, с което работите.

Но знаете ли какво ми харесва, на мен лично, наистина много? С тези задачи имате възможност вие самите да наблегнете на това, което ви вдъхновява, точно вас.

Практически задачи, познания от света на зоологията и ветеринарната медицина, пътувания по море и мечтите за тях, опазване на природата и екология, безопасност и социални компетентности, емоционална интелигентност, практически задачи за опознаване и обикване на родното място, визуални задачи – рисуване, фотография; други изкуства, спорт. Вие знаете коя е вашата силна страна и тук имате идеална възможност да я разгърнете.

Помагалото е нещо като изходен пункт, подсказва разнообразни посоки и подходи. То е като карта с множество маршрути, и от вас зависи накъде ще поведете децата си, докато пътувате през една и съща местност. Дори и най-краткото стихотворение е отделен свят с бели петна по картата, и заедно с децата ние тръгваме на пътешествие, за да го проучим и да се поучим – и децата, и ние самите.

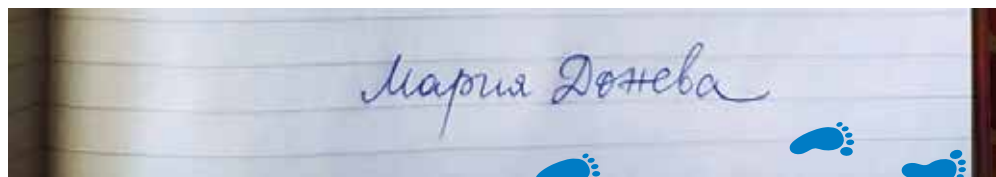
Най-голямата ни надежда, която леко смутено споделяме пред вас, е, че може да ви дадем идея за наистина равнопоставено, творческо и радостно общуване на дете и възрастен с помощта на литературата.

Настоящият проект е продължение на един друг проект на Британския съвет, свързан с 2019 г. – Пловдив, европейска столица на културата. По тази причина повечето от нашите консултанти и сътрудници, на които дължим признателност за времето, помощта и добрите съвети – са учители от Пловдив и областта. Творчеството на Валери Петров не е белязано от никаква регионалност, то е национално съкровище, но сме благодарни за топлия прием на нашето помагало в някои от елитните пловдивски училища.

Партньор на проекта е и Книговище – един от най-полезните и забавни сайтове, на които деца и книги могат да се срещнат и да се опознаят още по-добре. Помагалото ще бъде качено на този сайт и ще бъде придружено от въпросници по разглежданите произведения. Използвам момента да насоча вниманието ви към Книговище и да ви предизвикам – регистрирайте се и вижте дали въпросниците за децата няма да се окажат труднички за нас?

След публикуването си помагалото ще бъде достъпно и безплатно за използване. Ще намерим начин да чуем всички ваши допълнения и препоръки. Ще има възможност да се поучим от вашия опит и да видим работите на вашите деца – било то текстове, рисунки, видеозаписи. С времето може би ще бъдат разработени подобни помагала и върху други произведения на автора, за други възрастови групи, както и за други автори. Нямаме търпение!

Благодаря за вниманието. Вижте сега какво ви предлагаме!

Имат думата децата!

Настоящият текст е вдъхновен от едно учебно помагало за изучаване на произведения на Дикенс, предоставено от Британския съвет. Предложените теми и дейности подсказват различни начини художественото произведение да бъде предложено на децата така, че докато го четат и разсъждават върху него, те да бъдат насърчени да помислят за себе си и за света около себе си. Да потърсят връзките между литературата и собствения си живот и неусетно да се научат по-добре да осъзнават и изразяват собствените си наблюдения, чувства и стремежи.

Това помагало дава думата на децата, насочва вниманието им към техния собствен вътрешен свят и към непосредствено окръжаващата ги среда.

Показва им как писателят гледа, свързва предметите и идеите си, как в книгите се запазват като в албум с картички природата, градът, човекът.

Не на последно място, като изучават и използват инструментите на писателя, децата се научават да се обръщат внимание на образа и на речта на човека, за да го опознаят по-добре. Да мислят какво е значението на всяко конкретно нещо и какво значение влагат и излъчват те самите с думите и жестовете си.

С помощта на четенето и писането да се опитваме да заразим децата с вдъхновение, за да направим книгите желани, да усетят колко е интересно и хубаво да четеш.

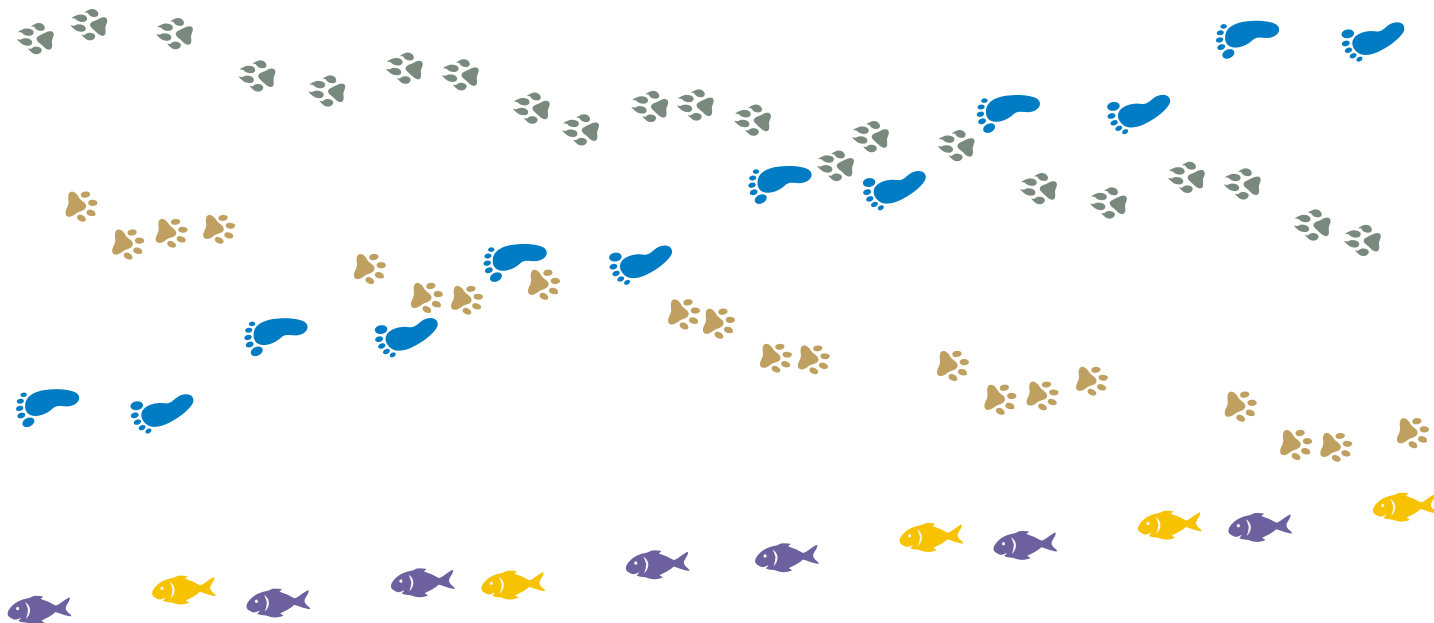
Опитните и изобретателни учители вероятно са открили за себе си някои или всички тези активности, които помагалото за Дикенс и нашето помагало ще им предложи. То няма претенции за изчерпателност, нещо повече, ние се надяваме да срещнем партньори, с които да го приложим в училищното ежедневие и извън класната стая, да го развием и обогатим с нови игри, занимания и форми на изява, хрумнали на колегите ни и на самите деца. Така очакваме да се натрупа богат педагогически ресурс, който може да бъде използван в безкрайното пътешествие на общуването с изкуството, с хората и със света.

На този етап се насочихме към възрастовата група деца от I до IV клас, точно защото разчитаме на тяхното любопитство и желание за учене чрез игри, а също и защото знаем, че в началния курс учителите са склонни към разчупване на рамките и към съобразяване на образователния процес с конкретните нужди на всяко дете.

Избрахме помагалото да се опира на творчеството на Валери Петров.

Негови произведения се учат в училище, но част от заглавията, към които се насочихме, са извън задължителната учебна програма. Подходящи са за възрастовата група. Засягат теми, близки до децата, и по забавен и благ начин поставят въпроси, свързани с етични и граждански теми. Написани са на богат и красив български език. И освен всичко това, ние много обичаме книгите на Валери Петров. Ще обърнем внимание и на някои текстове, преведени от него.

И нека още веднъж кажем: настоящият текст е изходна точка. Желанието ни е като се опираме и на опита на учителите, да съставим колекция от идеи за дейности, теми за писане и разговор с децата, които да направят четенето обичано и обичайно занимание за цял живот.

I част – върху цикъла стихотворения „За кучета и котки“

*Мър-мър,
бъди добър!*

В цикъла „За кучета и котки“ влизат 10 стихотворения. Децата могат да работят по групи върху различни текстове, или всички заедно да разгледат определено стихотворение. Групите могат да се разделят на „Котколюбиви“ и „Кучелюбиви“, според това, кои деца какво животно имат или искат да имат.

Външен вид на героите.

Дейности – рисунка, апликация

Прочетете стихотворенията и обърнете внимание как са описани животните. Как авторът описва външния им вид – козина, цвят, дали са пухкави, чисти или мръсни са, дали са големи или още са малки, какви са очите им, какви са лапичките и опашките, силен или слаб е гласът им.

Нека децата нарисуват портрет на едно или повече от животните. Разменете рисунките и се опитайте да познаете за кое стихотворение е съответната илюстрация.

Портретите могат да се направят не само с бои и моливи, но и като апликация с различни материали – листа, цветна хартия, парченца плат или кожа.

Наблюдавайте рисунките: кое от нарисуваните кучета или котета изглежда най-весело? Кое е тъжно? Мислите ли, че някое е направило пакост? Кое има стопанин и кое се е загубило? Чувства ли сте се самите вие така?

2

Напишете стихотворение, разказ или гатанка с главен герой куче или коте.

Дейност – съставяне на собствен текст (устно или писмено)

Случката, за която разказвате, истинска ли е или измислена?

По какво животните приличат на хората?

Можете ли да разкажете случка, която се е случила на вас, но вместо дете героят да е коте или куче? Как реагира детето и как би реагирало едно куче?

Кучето има ли качества, които му помагат да се справи с проблемите по-лесно или по-трудно? Кои качества на котката ѝ дават предимство или пък са нейна слабост?

3

Направете връзка между портрета и характера на героя.

Дейност – съставяне на собствен текст (устно или писмено)

В стихотворението „Неочакван резултат“ котето е описано преди да го затворят в стаята и след това. Как се променя то? Какви чувства буди във всеки от моментите?

Как бихте искали вие да завърши случката?

Напишете история, в която краят е различен: котето се опитомява, котето проговаря наистина и води диалог с човека; котето се настанява и вика всичките си приятели да живеят заедно с него; друго, каквото ви хрумне. Има ли между вашите истории смешна? Има ли тъжна?

Коя от историите завършва най-неочаквано?

4

Запознайте се с котките във вашия град.

Дейност – излет на открито в града, фотография, организиране на изложба

Изведете децата на кратка или по-дълга разходка по близките улици и наблюдавайте за котки и кучета, птици и насекоми. Нека всяко дете си отбелязва на лист какво е видяло.

Кой е видял най-много различни животни?

Направете състезание по фото-лов: кое дете е направило най-хубавата снимка? Разделете ги на категории: портрет, групов портрет, пейзаж с животно, човек с животно, близък и общ план.

При възможност качете снимките в групата на класа или пък ги съберете и ги покажете на екран в класната стая.

Измислете имена на животните от снимките. Опитайте се да отгатнете или си измислете какъв е животът на всяко от тях – дали има приятели, къде са родителите му, какъв човек се грижи за тях – млад или стар, момче или момиче и т.н.

Подсказка: Ако ръководителят на групата прецени, че не всички деца имат възможност да снимат, трябва да се направи така, че да няма ощетени. Може някое дете да няма свой фотоапарат или телефон по различни причини. В интернет има несметни количества снимки на домашни любимци, но редно ли е да ги използваме без разрешение? Това е подходящ повод да се акцентира върху темата за авторското право и че не е хубаво да ползваме чужди снимки, без да питаме автора дали е съгласен и без да му платим. Аз реших за себе си този проблем, като помолих своите приятели от фейсбук да ми пратят по една снимка на своите домашни любимци. За един ден се събраха над хиляда чудесни, трогателни и смешни снимки – с името на фотографа, името и част от историята на модела, и съгласие снимката да бъде използвана за образователни цели.

Според вас какви са хората, които обичат животни?

**Дейност – съставяне на собствен текст
(устно или писмено)**

Какво бихте си помислили за град, в който животните живеят свободно и щастливо заедно с хората? Какво бихте помислили за град, в който животните са преследвани или изобщо няма такива?

Защо в книгите за деца има толкова много животни – в разказите, в стихотворенията, в народните и във вълшебните приказки?

Сещате ли се за песни, картини или филми, в които се разказва за животни?

Защо хората им обръщат толкова много внимание?

Внимание: котка търси човек!

**Дейност – четене и сравняване на текстове,
съставяне на собствен текст (устно или писмено)**

Прочетете стихотворението на Валери Петров „Конкретен ход“, както и стихотворението на Джани Родари, преведено от Валери Петров, „Котешкият вестник“. (Джани Родари, „Небето е на всички“, прев. Валери Петров, изд. Колибри“, 1995 г.)

Едното стихотворение е написано от името на човека, собственик на котетата; а другото е написано от името на самите котки. По какво се различават двете обяви?

Напишете обява за изгубено коте, че се подаряват котета, че търсите да купите коте или куче.

След това напишете обявата от името на животните.

Опитайте се да напишете обявата така, че да развълнува този, който я прочете. Можете да я напишете тъжна или смешна, от името на възмутено или пък на разглезено животинче, недоволно от сегашните си стопани по някаква причина.

Според вас на коя молба биха откликнали повече хора?

Случвало ли ви се е да се поставите на мястото на друг човек или животинче, да си представите как се чувстват те, какво виждат, какво искат?

За начало, клекнете на земята и погледнете отдолу нагоре от височината на очите на котката или кучето. Високи ли ви се виждат хората и предметите? Чувствате ли се по-силни или по-слаби?

Четем на глас – задача за актьори.

**Дейност – слушане или гледане на записи,
рецитиране, учене наизуст**

Потърсете в интернет изпълнения на стихотворенията на Валери Петров – има записи с гласа на автора, както и изпълнения на актьори.

Гласът допълва ли с нещо представата ви за човека, който е написал стихотворенията, с които се занимаваме?

Опитайте се да кажете избрано от вас стихотворение по най-смешния или по най-тъжния начин, така че да наблегнете на онова, което е най-важно според вас.

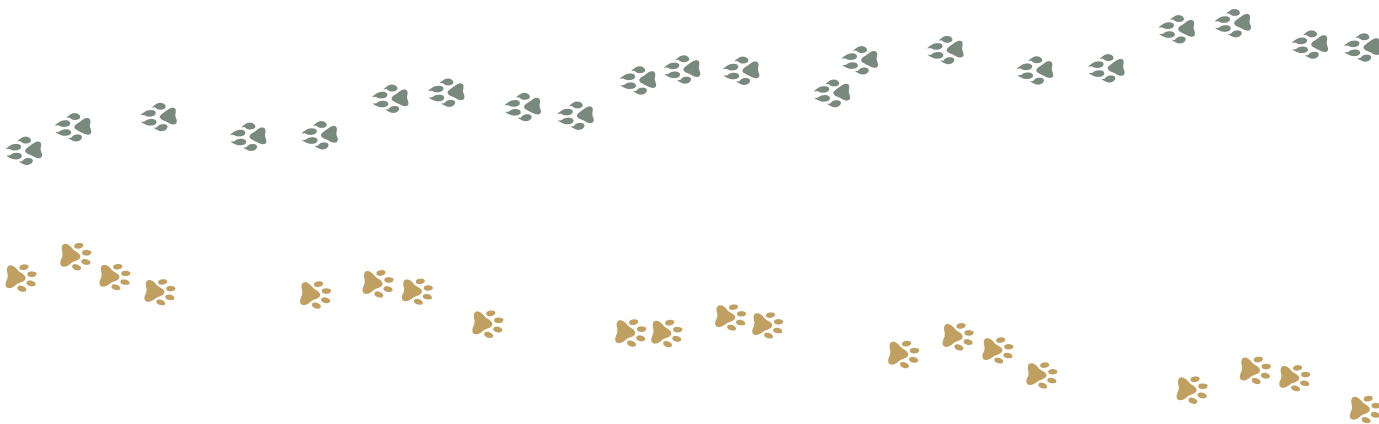

За десерт: прочетете „Нашата крава“

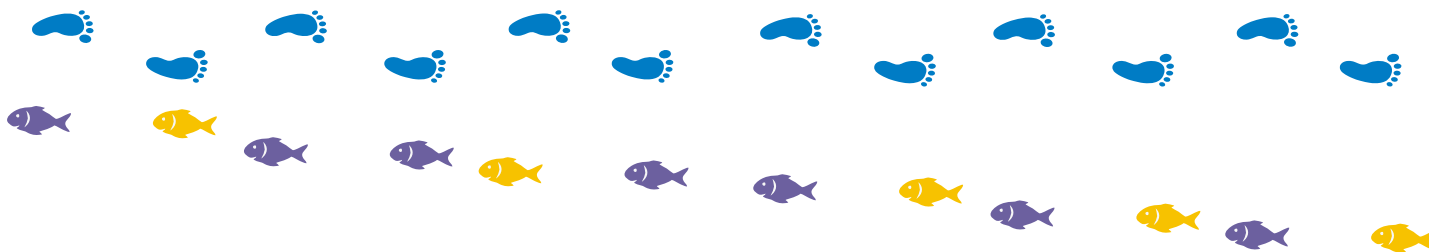
от Джани Родари в превод на Валери Петров.

Случвало ли ви се е да трябва да пишете за нещо, а просто да не се сещате какво да напишете?

II част – върху приказката „Пук“

Приказката на Валери Петров „Пук“ е издавана неведнъж в самостоятелни издания, като част от сборника „Пет приказки“ и в различни избрани и събрани съчинения. Поставяна е като куклен спектакъл, като радио-театър, а вероятно има и драматични постановки както в професионални, така и в самодейни театри.

Причините за нестихващия интерес към този текст са очевидни и многобройни. Интересният сюжет, преливането между реално и фантазно, между прозаичен и стихотворен текст, между сухоземна и подводна среда, между герои – хора и герои – подводни обитатели, откриват безкрайни хоризонти за въображението за читателя и зрителя. Езикът – характерният език на Валери Петров – е богато нюансиран и красив; и в него неусетно се преминава между усмивката тъга и тъжна усмивка.

Приказката е нетрадиционна в много отношения. В нея първоначално главният герой е детето – малкото Лили, но във втората част на историята вниманието е насочва към възрастния герой – Набръчканият човек, което много рядко може да се види в приказка, адресирана към децата. Промяната на оценката и емоционалното оцветяване на почти всички герои също е модерно и предизвикателно за един ленив читател, който очаква нещо познато. В тази приказка лошите се представят за добри (медузата, мидата и т.н.), а добрите се представят (Хрили) или се мислят (Лили) за лоши. Набръчканият човек пък изобщо се изплъзва от категориите добър/лош. Тази многозначност предизвиква читателите – малки или големи, да преосмислят и да поставят под съмнение всяка оценка, която са направили дори преди миг.

Тези особености на „Пук“ могат да бъдат използвани като изходна точка на интересни наблюдения, предизвикателства и задачи, в които децата да открият каква е истината, какво се крие под видимото и привидното, да обсъждат множество етични ситуации, които се случват в техния личен живот, в училище, в личните и колективните им преживявания.

Практическите задачи правят връзка между литературата, творческото писане, изобразителното изкуство, фотографията, видеото, костюмографията, танца и театъра.

Текстът е изключително благодатен за различни подходи, и макар че става за обмисляне и различни игри, той буди и силни, дълбоки емоционални реакции – от смях до тъга и плач. Това може да доведе до ситуации, в които да се обсъждат теми като емоциите и предимствата на това човек да бъде съдържан или пък открит.

Разбира се, според нагласата на учителя и на групата от деца, може да се тръгне в съвсем друга посока, например екология и биоразнообразие.

Може да се тръгне и към обсъждане на отношенията между деца и възрастни и това, дали те наистина са чак толкова различни.

От въображението на всяка група може да се открият наистина безброй теми в „Пук“, включително и такива, за които никой от групата не е мислил преди това.

Поради сравнително големия обем на приказката и сложните отношения и теми, които тя засяга, бихме препоръчали по нея да се работи със сравнително големи деца – от трети или дори от четвърти клас. Така може да се очаква, че те ще са прочели приказката предварително самостоятелно, тъй като цялостното ѝ изчитане би отнело доста време, по моя преценка поне един астрономически час (а ако децата четат по роли, може да се стигне и до доста по-дълго време, особено за първи прочит.)

„Пук!“

След като са прочели приказката, децата могат да изслушат драматизацията – цялата или откъси от нея, например някои от песните.

Убедете се, че сте разбрали сюжета.

Дейност – четене / слушане с разбиране и преразказ

Нека няколко деца едно след друго разкажат възможно най-сбито историята. Кой ще я разкаже едновременно най-кратко, но вярно? А кой ще я разкаже най-бързо? Направете състезание по бързо говорене.

Може различни деца да разкажат по един епизод:

Лили и Набръчканият човек се срещат на плажа.

Лили слиза под водата и се запознава с Хрили.

Лили среща медузата, мидата, калкана, коралите и успява да се спаси с тях.

Лили и Хрили тръгват да търсят бисерчето.

Набръчканият човек се присъединява към тях.

Лили и Набръчканият човек тръгват с телефонната кабина към сушата.

Хрили плува след тях, докато се чува онова „Пук“.

Спечелете точки в онлайн играта *Книговище*, като отговорите на въпросите по „Пук“.

Дейност – решаване (писане) на въпросник в *Книговище* (www.knigovishte.bg)

Ако класът няма абонамент за Книговище, пак може да има достъп до въпросите по „Пук“.

Направете учителски или родителски профил – така автоматично се активира безплатен демо-период от 20 дни. Ако децата имат профили в Книговище, може да им организирате онлайн състезание по въпросите за „Пук“, могат да качват рисунки и свои истории, да препоръчат книгата или да споделят впечатления с други деца в платформата. Ако имате подходяща техника, можете да прожектирате сайта на стената или да подканите децата да четат въпросите от компютъра и заедно да обсъждат отговорите.

Едно много приятно занимание е заедно да се опитате да измислите въпроси по сюжета на „Пук“ с един верен и два грешни отговора. Измислянето на грешните отговори обикновено е най-забавно за децата.

Приказката свършва ли или започва отначало и няма да свърши никога?

Дейност – дискусия

Има ли неща, които никога не свършват?

Дайте примери за безкрайни или почти безкрайни неща – материални като например Вселената, слънчевата топлина, водата в морето; а също и нематериални като любовта на майките, желанието за игра на децата, способността на бабите да повтарят „Изяж си закуската“ – и каквото още се сетите.

Защо Лили започва да слуша приказката отначало, след като вече е чула края ѝ?

Дейност – дискусия

Защо на първото слушане тя казва, че приказката е много интересна, а когато за втори път чува „Пук!“, започва да плаче? Защо не плаче първия път? Какво се е променило?

Измислени или реални, грозни или красиви, добри или лоши.

Дейности – проучване, посещение в музея, гледане на записи, рисунка, моделиране,

апликация, дискусия, дебат, създаване на собствен текст

Прочетете внимателно описанията на героите от приказката: *Лили, Набръчкания човек, Хрили, медузата, мидата, калкана, коралите, водните кончета, раците.*

- Спомнете си как изглеждат, ако сте виждали такива морски обитатели на живо, или потърсете техни снимки и видеоклипове в енциклопедиите или в интернет.

При възможност посетете Природонаучния музей.

Мислите ли, че описанието, което им е направил Валери Петров, е точно? На какво е наблегнал, когато ги е описвал?

- Нарисувайте или направете апликация на морско дъно или аквариум, като включите колкото може повече морски обитатели.

- Изработете обемни фигури от хартия, моделин, плат, вълна, може да включите различни материали като парчета стъкло или пластмаса, найлон, воал или тюл и други, каквито ви хрумнат.

Опитайте се да подскажете какъв е характерът на всяко от морските същества чрез изражението на очите, лицето или позата.

- **Разделете се на групи и проведете дебат, като всяка от дебатиралите страни защити тезата си с подходящи аргументи.**

Кои са описани като красиви и кои са грозни?

Кои са приветливи и кои са страшни?

Кои са добри и кои са лоши?

Има ли герои, които преминават от една група в друга с хода на историята?

- Според вас **Лили** добра ли е? Защо майка ѝ казва, че не е? Защо наранява медузата и мидата? По какво се разбира, че е добра?

- Какъв е **Хрили**? Страшен, смешен, грозен, добър, лош, ревнив, обичлив, щедър, лъжлив, преструван, искрен приятел?

Може ли един човек да бъде всичко това? Може ли да бъде всичко това и въпреки това да го обикнем?

- Според вас **Набръчканият човек** добър ли е или лош? Писателят подсказва ли с нещо от самото начало? Като добър или като не много добър човек е представен той в началото и в края на приказката?

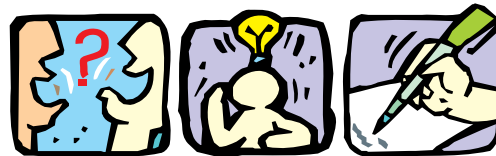
Прочетете *стихотворението „Свидетелят“* на Валери Петров. Какви чувства изпитвате към възрастния господин, който прави муцунки пред огледалото? Дали това не е същият този Набръчкан човек от приказката „Пук!“?

- **Разкажете история**, измислена или реално случила се, в която сте мислили за някого едно, а се е оказало съвсем друго. Когато мислите за това, какви чувства изпитвате? Дайте пример за случай, когато някой ви изненадва приятно и друг пример, когато някой ви разочарова.

Случвало ли ви се е вие самите да се държите така?

Остаряват ли и приказките, както хората?
Дейности – проучване, анкета с възрастни хора от семейството, дискусия, създаване

на собствен текст, оформление на текста според вида и предназначението му

Проучете кога е написана приказката „Пук“ и кога е първото ѝ издание.

Лили слуша приказка по телефона.

- **Какъв е този телефон?** Вие говорили ли сте по стационарен телефон и от улична телефонна кабина? Разпитайте родителите си за телефоните от преди 20-30 години – по какво си приличат и по какво се различават от днешните?

Как би изглеждала приказката „Пук“, ако беше написана в наши дни? Какво би било различно от гледна точка на техниката?

- Да разширим обхвата на темата. Прочете как са се развили останалите възможности за връзка от разстояние. **Телевизия, вестници, поща, телеграми.**

Според вас кои от героите биха предпочели старите хартиени писма пред имейлите?

Вживейте се в ролята на някой герой по свой избор.

Кой сте вие и на кого бихте написали писмо? Какво би написала Лили на Хрили? Какво би й отговорил той?

На кого би написал писмо Набръчканият човек?

Може ли човек да изпрати писмо, без да знае адреса на получателя?

- Действието на приказката се развива в морето. Чували ли сте за **писмо в бутилка**?

Напишете писмо от името на избран от вас герой, но го подгответе за „морската поща“ – затворено в бутилка. Погрижете се вътре да не прониква вода. Декорирайте го така, че да изглежда, все едно дълго време се е носило по вълните и е престояло в пясъка на дъното (облепете го с пясък, с мидички от лятната почивка, използвайте въображение, за да го състарите визуално). Можете да работите групово – след като обсъдите задачата, един да напише текста на състарена хартия, други да приготвят и декорират шишето.

Внимавайте! Ами ако я отворите и от нея излезе вълшебен дух?!

Да допишем приказката.

Дейност – създаване на собствен текст

Вълшебното бисерче прави хората добри. Вълшебният дух обаче може да изпълнява най-различни желания.

Какво би помолил всеки от героите, ако открие дух в бутилка и го пусне на свобода?

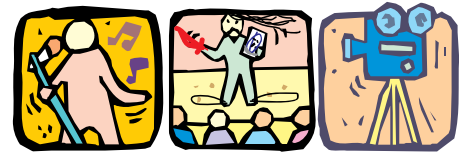
Какви биха били желанията на Лили, на Хрили и на Набръчкания човек?

Какво биха поискали медузата, мидата, коралите? А раците и водните кончета?

Възможно ли е да се съднат едновременно желанията на всички?

От приказка към пиеса:
приказка – драматизация – пиеса –
куклен театър – песен – танц – комикс.
Дейности – проучване, четене, научаване

на текст, репетиции, създаване на кукли, костюми, декори, танц, осветление,
рекламни материали за спектакъла, видеозапис, рисуване

Неслучайно в някои издания през годините приказката „Пук!“ е включвана в тома с пиеси на Валери Петров.

Направете **проучване** – поставяна ли е тази пиеса в Драматичния или в Кукления театър във вашия град? Посетете театъра и помолете да ви покажат снимки или видео от спектаклите или кукли, ако има запазени. Възможно е дори да откриете актьор, който е участвал в представлението, и той да ви разкаже интересни случки!

- Помислете **какво е нужно да се направи с текста**, за да стане той подходящ за представяне на сцена? Кои части от авторовата реч трябва да отпаднат и кои трябва да се включат в диалозите на героите? Ще има ли нужда от съкращаване на текста? Помислете кои в никакъв случай не трябва да се махат, защото са много важни, за да разберем кой герой какъв е и какво точно се случва на сцената.

Подсказка:

колкото по-кратки са репликите,
толкова по-малко ще имате за учене наизуст.

- Изберете интересен откъс от приказката или, ако имате време и ентузиазъм, поставете цялата приказка.
- Изберете дали искате да направите драматична или куклена пиеса.

За драматичен театър – разпределете ролите, обмислете, нарисуйте и направете костюми – с помощта на учителите и родителите си.

Обмислете, нарисуйте и направете декори.

„Пук!“ е подходяща, защото в нея има роли за всички – който няма отделна роля, може да бъде част от група: медузка, корал, рак, водно конче и т.н.

Изберете подходяща музика за фон и за паузите между отделните епизоди.

Дори да не се стигне до репетиции и представление, самото обсъждане и вживяването в отделните роли неусетно ще доведе до много по-пълноценно съпреживяване на историята.

- За **куклен театър** – обемните фигури и рисунките от задача 4 могат да послужат за декори на малък куклен театър. Разположете ги в достатъчно голям кашон, декорирайте го като море и прикрепете фигурките на тънки пръчици, с които да ги движите.

Можете да изрежете плоски фигури от твърда непрозрачна хартия и да направите театър на сенките, като осветите сцената си с различни светлини – жълта за плажа, синя за морето, по-тъмно синя за по-дълбокото и т.н.

Предимство на кукления театър е, че докато са зад паравана, кукловодите могат да си поглеждат към текста и да четат, или пък един да води куклата, а друг да казва думите.

При техническа възможност, децата могат да заснемат **клипче** или **филм** по избран откъс или по цялата приказка.

И за театър, и за филм не биха били излишни **песни и танци** – за всеки от героите или само за някои от тях.

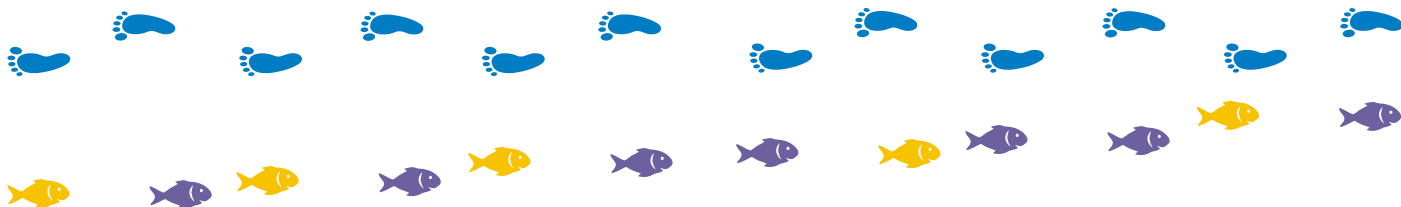
- Преди представлението обмислете кого ще поканите за публика. Подгответе **плакат** и **покани**.
- Още по-усилено внимание и обмисляне за откриването на най-важното в текста се изисква, за да се направи **комикс**.

Комиксът може да се изрисува на нагъната лента от картон или на тетрадка с бели страници. Може да бъде черно-бял, с оцветени детайли или изцяло цветен.

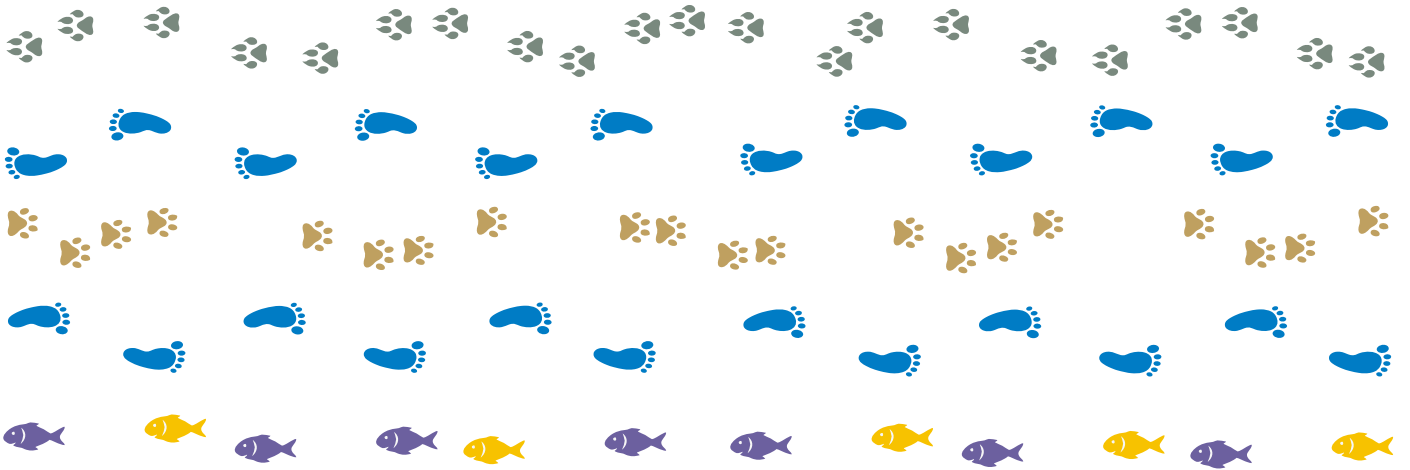

Подсказка: първо напишете репликата на героя, а след това я обградете в кръгче.

Още една подсказка: добавете смешни звуци и възклицания (пляс, шляп, цамбур, олеле и т.н.)

Допълнителни ресурси

За авторката и проекта

Мария Донева е родена в Стара Загора и живее там.

Обича книгите – да чете книги, да пише книги, да редактира, да превежда, да обсъжда книги, да ги носи в чантата си, да стои в стая с книги, да ги разлиства, да ги разглежда, да ги притежава. По тази причина винаги се стреми работата ѝ да бъде свързана пряко или косвено с литературата.

Завършила е Българска филология в СУ „Свети Климент Охридски“.

Била е учителка по БЕЛ среден и горен курс. Давала е частни уроци.

По-късно, в търсене на по-спокоен живот, е напуснала учителската работа и е отишла в Държавната психиатрична болница в Раднево, където е поставяла пиеси с пациенти на болницата. Работила е също с деца с увреждания, с театрална група „Виж“ към Съюза на слепите, поставяла е пиеси и в Психодиспансера в Стара Загора.

Част е от екипа за съставяне на сегашния буквар и читанките на издателство Анубис.

Автор е на книги със стихотворения и кратка проза.

Превежда от английски език детски приказки.

Води младежкия литературен клуб „Без заглавие“ с няколко групи деца – от предучилищна до четвърти клас и средношколци.

Драматург е на Държавен театър „Гео Милев“ – Стара Загора.

Проект „Помагало за творческо писане в училище: Словесни магии“ е инициатива на Британски съвет и е част от „Наследство“ – официалната програма на Пловдив – Европейска столица на културата 2019

и се случва в партньорство със:

